

MAZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	18 h.
6 hónapos előfizetés	10 h.
3 hónapos előfizetés	5 h.
1 hónapra előfizetés	1 h.
1 napra előfizetés	0 h.
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratos vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállal felelősséget.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

LXIII. évfolyam 72. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1917 március 28.

Az angol képviselőház

a békefeltételekről tárgyal.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik, hogy az angol kabinet első ülésén Ausztrália kivételével az összes angol gyarmatok képviselői megjelentek. A következő üléseken

tárgyalni fogják azon feltételeket, amelyek alkalmazhatók a béke megkötésére.

A parlament előtt nagy néptömeg gyűlt össze a híre s az ülés résztvevőit nagy ünneplésben részesítette.

Rotterdamból táviratozzák: *Az angol alsóházban Sir Byles az orosz forradalomról beszéve, hevesen állást foglalt a béke mellett és egyetlen közbekiáltás sem zavarta. Beszédében fejtegette, hogy az angol választókerületek mind hajlandóságot mutatnak a béketárgyalásra.*

Különbéke az oroszokkal.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Egy kiváló semleges diplomata kijelentette, hogy az orosz forradalom siettetni fogja az orosz különbékét. Lwow herceg miniszterelnök nem idegenkedik a különbéke gondolatától.

Orosz tiszták a békekötés mellett.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik Oroszországban a köztársasági pártba több katonatiszt lépett be. Főkövetelésük az azonnali békekötés.

A béke ellen.

A franciák féltik a köztársaságot.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Franciaországból a szocialista kiküldöttek Pétervárra érkeztek s felvilágosították elvtársaikat, hogy az orosz különbéke Franciaország köztársasági államformájának végét jelentené.

Ribot fenyegetése a beviteli tilalommal. Már összevesznek az angolok és franciák.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól. A Temps tudósítójának Ribot francia miniszterelnök nyilatkozott Franciaország sármány helyzetéről s arról, hogy az általános behozatali tilalom köztársaságban áll, ami Angliának ép oly kellemetlen lesz, mint Franciaországnak az angol beviteli tilalom, Angliának és Franciaországnak össze kell tartani s nem széthuzai.

Esős idő miatt szünetel a harc.

Berlin, március 27. A nagyfőhadiszá-
llás jelenti:

Nyugati harctér.

Esős idő következtében az egész harc-
vonalon csekély volt a harci tevékenység. A
Bapaumontól északkeletre vezető országutak
mentén Noroull Lagucourt-i előőrsi vonalban,
valamint Equancourt-nál Peremetől észak-
keletre ütközetekre került a sor, Roiselt (a
Cologne patak mentén) az ellenség számos
eredménytelen előtörés után megszállta. Az
Oise és Coucy le Chateau között erdőben
nagyobb francia erők biztosító csapatainkra
bukhtak, amelyek az ellenségnek veszte-
séget okoztak és ezután a fenyegető átkar-
olás elől hátráltak.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy
harcvonalán. Illaxnál rohamcsapataink válal-
kozásai a két napon 30 fogoly beszállításá-
val végezték. Ugyanannyi orosz és egy
gépfegyvert hoztak az ellenség árkáiból
tegnap Smorgotól magunkkal. Baranovicstől
délkeletre jól előkészített és erőteljesen vég-
rehajtott előtörésünk sikeres volt.

A Szara nyugati partján fekvő orosz
állásokat Darovo és Labusi között rohammal
elfoglaltunk, több mint 300 orosz elfogtunk,
4 gépfegyvert és 7 sárvetőt zsákmányol-
tunk. Lucktól keletre, a Zlocov—tarnopoli
vasutól északra és Brazanyánál heves tűz-
hullámok után orosz zászlóaljok támadtak.
Nagy veszteségük mellett vertük őket vis-
szra.

József főherceg vezértábornagy had-
eszoportja. A Trotus völgytől délre védő-
tüzünk megfiúított egy készülő támadást.
A Magyaros nyereg ellen előrenyomuló orosz
erőket visszavertük.

Mackensen vezértábornagy arconala.
Nincs lényeges esemény.

Ujra támadnak a franciák.

Macedóniai front.

Monastirtól északnyugatra a franciák
újra támadtak. Számos erős előtörés kö-
zelharokban kudarcot vallott. Trnavától nyu-
gatra az ellenség egy keskeny árokrendszerben
megvetette lábát.

A színházi bérlet és a nivó emelése.

Szerencsés és okos gondolatot pendit meg egy régi színházlátogató a következő levélben, amely a bérlet megmaradása mellett a művészi nivó emelkedését jelenti:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nagy érdeklődéssel olvastam a Tiszántúl hasábjain folyó polemikát: legyen-e vagy sem továbbra is bérletrendszer Szegedi színházban. Igaz, hogy a falakon kívül fontosabb dolgról van szó, élet-halálküzdelem folyik a létért vagy nemlétért, ám ez a háború éppen végtelenség látszó tartamával arra tanít bennünket, hogy — ha éppen akad rá érzésünk — ne hanyagoljuk el kis ügyeinket sem. Így szután a világháború negyedik naptári évében sem időszzerűen a színház-kérdéssel foglalkosni és úgy gondolom, aktualitást ad a dolognak az is, hogy tudvalevőleg veszedelmesen közeledik az idő, mikor a Szegedi színház jelenlegi direktorának a várossal kötött szerződése lejár.

Tehát: szerény véleményem szerint is kell a bérlet, mert es anyagi garanciát ad a színházgatónak egy bizonyos program megvalósítására és nivó fenntartására, másfelől viszont a bérlőkkel szemben bizonyos erkölcsi obligót is jelent a mindenkori direktor számára. Ez az erkölcsi obligó pedig fontos különösen mostanság, amikor mindinkább hallható egy felfogás, amely tisztán üzleti vállalkozásnak tekinti a színházat és nemmi egyébnek. Végülre az a felfogás helyes is lehet a színházgató szempontjából, a közönség azonban elsősorban mégis csak kulturamissziót vár a színháztól.

Tegedhatatlan, hogy a színház a hivatását — már amennyiben teljesíti — részben a bérlők kedvéért teszi. Viszont kétségtelen, hogy az a—b—c bérletszer miatt nehézségekbe ütközik a repertoire összeállítás, mert ha például klasszikus drámát elevánt fel a színház, köteleességének tartja azt mindhárom bérleti napon előadni, jól lehet — sajnos, hogy így van, — a nagyvárad közönség különösen a háborús publikum ílése alapján dekedens, hogy a színházban forgó darabok csupán egyetlen előadásra tölti meg a nézőteret a másik két estén pedig korgó nézőtér előtt szavalják színészeink Shakespeare és társait.

Miután pedig a bérlet csekélységem szerint is szükséges, a rendszer azonban tartóhatatlan állapotokat teremtett, mindenesetre a bérletrendszer megváltoztatása szükséges. Azt hiszem nem volna célszerűtlen, ha a mostani a—b—c bérlet és a háború miatt becsüsztetett vasárnapi bérletrendszer mellett (es ugyan esetleg végképpen törölhető is) még egy bérletet létesítenénk, mely csak klasszikus darabok színrehozatalára szorítkozik.

Egy 25—30 bérleti előadásra terjedő klasszikus ciklust kellene rendszeresíteni, amely havonként két, három előadásban, a jelenlegi bérletrendszer épségben tartása mellett tisztán és kizárólag csak klasszikus darabok kultuszát teremtené meg. E bérletben résztvehetnénk természetesen külön bérleti összeg fejében az egyébként is bérlők, viszont a ciklus bérlet nem előfeltételezne más fajta bérletet.

Hymédon szután egyszerre megoldható lenne sok érintésére váró problema. Az a—b—c bérleti csapokor minde a rendszer "klassza-repertoire". Szépen leperagne egy sorozat rövid életű szindarab, hébe-hóba azonban megmozdálna egy klasszikus is, idészámítva persze az operákat is, amelynek hírnévét egyre jobban érezzük. A direktoró viszont könnyíthetne lelkifeszítésén: ha csak harmán estén is a komoly művészeknek áldoz, ezzel megmenekedik attól, hogy ugyanannyi estén értéktelen haszталanságokat mutasson be, mint újdonsgót. Mert nagyon jól tudjuk

mindannyian, hogy legalább harminc este van egy-egy szezonban, amikor a fővárosi irodalmi szemétdombon felszedett egészen sulytalan, vásári portékát kell ráerőszakolni a publikumra, hogy a műsort valahogy fent lehessen tartani. A vidéki színházaknak különben is függetleníteni kell magát a budapesti mintától. Itt mások a viszonyok, nem is annyira lezülött az ízlés és egy színház van, amelynek nemcsak a Vigaszínház és Királyszínház repertoírját kell leadni, de valamit produkálni kell az Operaház és a Nemzeti Színház műsorából is.

Nagy előnye volna annak a rendszernek az is, hogy el lehetne csinálni a színházba azt a közönséget — és valljuk be, ez a szellemi arisztokrácia! — amely a mostani műsor mellett nem tartja ízlésének megfelelőnek a színházbajárást. Bizonyosra veszem, hogy bőven akadna Nagyvárad homogénnek egyáltalán nem mondható társadalmában annyi az ideális művészetért lelkesülő, hogy egy bérleti napra végig lebéreljék a színházat. És ebben a pillanatban congruál a most még ellentétzenek látszó két elv, hogy üljék a színház, vagy kulturálayező, mert hiszen telt házak előtt lehet klasszikusokat is játszani, a színházgatónak nem kell attól félni, hogy a sok klasszikus miatt üres marad a bugyiléria.

Ezzel a bérlettel megoldható volna az

ifjúsági előadások kérdése is. Amit a színházterület a klasszikus ciklus estén bemutat, előadható ifjúsági előadásban is, s így ezeknek száma a maximumra volna fokozható. Ez még több kulturát jelentene a színházra és új jövedelmi forrást a direktor számára.

Természetesen, hogy a terv keresztülvitelére elsősorban agilitás kellene. Erről gondoskodnánk egyrészt a színházi bizottság, másfelől az újjászületett Szegedi Társaság, mert hiszen ez tulajdonképpen az irodalom kérdése is. Kivételben különben is szükségesnek tartanám, hogy a ciklus egyes estén a színházkerülő művet vagy a szerzőt jól ismert szakember értekezessék, mint ahogy erre a közelmúltban már volt is jól sikerült példa a hogy lehetőleg a klasszikus irodalom minden korszaka képviselve legyen.

A gyakorlati kivétel az eszme elfogadása esetén tehát csakis az összes kultúrtevényező bevonásával történhetnék a akkor a ciklus bérleti sorában bizonyára Nagyvárad legintelligensebb közönségével találkoznánk. Sok panasz, baj találna egyszerűen orvoslást és főleg nem szoktatnánk le erőszakkal a színházbajárásról szokot, akik a színházpadon is kulturát kívánnak látni és minél kevesebb ting tanglit!

Szerkesztő ur kész hiva

Egy régi színházlátogató.

A harcias amerikai kormány és a vérszomjas nép.

Az egész csak blöff.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) A Daily Telegraph szerint az amerikai kormány többsége a hadüzenet mellett van s nem éri be a ssakitással.

Newyorkban 40 harafias gyűlést tartottak a háboruba való azonnali beavatkozás mellett Root szenátor uszító beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy minden amerikánusnak örülnie kell a háboruba való beavatkozáson. A tömeg örvöngve helyeselt.

Roosevelt is beszédet tartott a haladéktalan beavatkozás mellett.

A Kölnische Zeitung szerint Amerika fegyveres beavatkozása csupán blöff. Mexikóval szemben való mozgósításkor kiderült, hogy Amerika nem képes seregeket felállítani s Európába való seregküldésről szó sem lehet. A tömeg heccet csinál a háboruból, örvöng, de nem kockáztatja a bőrét.

Evert és Guskov letartóztatása.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Stokholmi jelentés szerint Lwow miniszterelnök beismerte, hogy az északi orosz fronton savargások voltak. Brussilov tábornok szerint néhány katonát halálra ítélték.

Evert hadseregparancsnokot a végrehajtó bizottság internálta. Guskov tábornokot letartóztatták.

Dünkirchen hadikikötőre 200 lövés.

Budapest március 27. (Saját tudósítónktól.) Wolff-jelentés: Egyik torpedónaszád különítményünk március 25 ről 26 ra virradóra a dúnkircheni hadikikötőbe kis távolságról 200 lövést tett. Ellenséges haderő sehohsem jelentkezett. Naszadjaink zavartalanul visszatértek. A tengerészeti parancsnokság főnöke.

Pogrom a munkásság ellen.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) A Localanzeiger jelenti: A fronton levő csapatokat az új kormányra nézve bizonytalanak mondják. Sok helyen zavargások voltak, s ezért sok csapatot visszarendeltek a frontról. Revalban a katonák pogromokat rendeztek, ezuttal nem a zsidók, hanem a munkások között. A pogromozó csapatok lefegyverezésére a frontról rendeltek ki katonaságot.

A városok szénszükségletének biztosítása.

A városok kongresszusa vette kezébe az ügyet.

Az immár elmúlt télen sok nehézséget okozott a városokban a közművek és a polgárság szénszükségletének ellátása. Nem annyira a szén hiánya, mint a szállítási akadályok okozták a szénellátás nehézségeit.

A magyar városok vezetői között a tapasztalatok alapján mozgalom indult meg, hogy már most biztosítsák a vidéki városok szénszükségletét a folyó év nyarára és a következő télelre.

A mozgalom vezetését, irányítását a Magyar Városok Országos Kongresszusa vállalta magára. A kongresszus elnöksége ezen a héten ülést tart Budapesten s az ülésen kizárólag a vidéki városok szénellátásának kérdését beszélik meg.

Az ülésen, a melyen Bárczy István dr. budapesti polgármester elnökelt ugyan, de a melyen Budapestnek szénellátásának ellátását kiküszöbölték a kérdéstől, beható vitatkozás indult meg abban az irányban, hogy a cél elérése érdekében mind eszközök igénybevétele látszik a legszükségesebbnek. Brolly Tivadar dr. pozsonyi polgármester javaslatára mindenekelőtt elhatározta az elnökség azt, hogy sürgősen kérdőíveket küld széjjel az összes magyar városok polgármestereihez, akiket arra kér meg, hogy ezeket a kérdőíveket kitöltve haladéktalanul küldje meg a kongresszus titkári hivatalának Budapestre. A kérdőíven közölnék a városok polgármesterei a kongresszussal azt, hogy az elmúlt év áprilisától a folyó év áprilisáig terjedő idő szénfogyasztását tekintve véve, mekkora lesz a következő év szénfogyasztása és pedig a kérszükségleti célokat szolgáló fizetekké éppen úgy, mint a városi polgárságé.

A kongresszus a kérdőívek alapján mindenekelőtt tisztázza képet nyer arról, hogy a magyar városoknak mennyi szénre van szükségük és ez a kimutatás alkalmassá teszi a fogja képezni egy a háború után meginduló nagyszabású skémának.

A Magyar Városok Országos Kongresszusa a szükséges adatok beszerzése után haladéktalanul lépéseket fog tenni ebben az irányban, hogy a magyar városok szénszükségletét a lehető időben és kellő mennyiségben biztosítsák. Először lépnek a kormányhoz és egyrészt magát a szénmennyiséget, másrészt azonban a szállítási lehetőséget is igyekeznek idejekorán biztosítani, lehetőleg olyan időben, amikor a szén elszállítása könnyebben megy és amikor a szénre — legáltalában is a polgárságnak — nincs olyan égetően szükség, mint a hideg téli napokban.

A magyar városok vezetőinek körében felmerült az a gondolat is, vajjon nem lenne célszerű, ha a magyar városok egy közös szénbeszerző szervezetet létesítenének és esetleg bányavásárlással igyekeznének biztosítani a városokban levő fizetek és a városok polgárai részére megfelelő mennyiségben és minőségben a szénellátást.

A most megtartott ülésen egy érdekes ajánlat is szóba került ennek a kérdésnek a

kapcsán. Szó volt nevezetesen egy porosz bányáról, amely ma 9.000.000 márkáért kapható, de a tulajdonos hajlandó 1918. április után a kányát 6.500.000 márkáért rendelkezésre bocsájtani. A mai viszonyok között természetesen a városok nem csinálhatják meg ezt a közös vállalatot és számolva a mai szállítási nehézségekkel, tárgyalásokat sem kezdenek az eladásra kínált porosz bányára megvételéről. Néhány helyen azonban komoly megfontolás tárgyát képezi a kérdésnek a háború után ilyen irányban való megoldása és valószínűnek is látszik, hogy a városok szénszükségletének biztosításáról a háború után ilyen módon kívánnak majd egyöntetűen gondoskodni.

Egyelőre minderről nem lehet szó, a kongresszus most csak azt fogja forszírozni, hogy a magyar városoknak, így tehát Nagyváradnak is érvényben levő szerződéselt az érdekelt szénbányák a jövőben pontosan betartják, a városok részére szállítandó szén számára mindenkor elegendő legyen álljon rendelkezésre és hogy fedessék a városi fizetek és a városi polgárság szénszükségletének azt a részét is, amely eszidőszert szerződésesekkel biztosítva nincs.

Nézzük csak, mi van a gyerekekkel?

Eddig csak a papok prédikáltak, mintán a világ a papok prédikációjára nem igen hallgatott, most már az orvosok is prédikálnak.

A papok és orvosok prédikációjára gyönyörű harmóniában van, csak a témája szomorú: a nemzet pusztulása az erkölcsi lenség által.

A papokon és orvosokon kívül most már a jogászok is prédikálnak. Tíz év előtt még nem tették. Akkor ráhúzták a bűnösre a paragrafusot, a bűnös büvösrekerült s minden rendben volt.

A jogászok prédikációjára is egybehangzik a papokéval és orvosokéval; így szól:

Magyarországon 1914-ben 9000 fiatalok állott a fiatalok bíróságára előtt, 1915-ben ez a szám már 12.000, tehát 28 százalékkal nagyobb. Budapesten pedig 100 százalékkal több a bűnösök száma.

Papok, orvosok, jogászok, katolikus publicisták prédikálnak egy témáról, s a téma feketén festi a jövő Magyarországot: testi elcsatnyulást, erkölcsi szűlést, anyagi romlást mutat a perspektívában.

A szomorú állapotok egyik okát egyes fogással elevenítette fel Gamauf László dr. budapesti hitoktató. Ő így beszélt el:

„Mint hogy több ízben csíptem el tanítványaimól különböző féreműveket, egy napon összehívtam magamhoz minden osztályból a 3 legnagyobb huncutot, kineveztem őket detektívekké, az iskola egyik legvárosibb gyermekét megittam detektívönöknek és meghagytam nekik, hogy titokban tartván a dolgot, egyszerre támadjanak rá az egész iskolára és hozzanak el hozzám minden rossz könyvet, amit csak találnak. Leírhatatlan ambicióval működtek a detektív urak. Nick Carterből merítették, brevurral szállították be a különböző szűlést könyveket, amelyek némelyében még meglátszott a verekedésnek a kezéből való kicsavarásnak a nyoma. Lázban volt az egész iskola. Igazgatóm nem győzött eléggé mulatni a dolgon. Két nap alatt tele volt a papirkosaram. Sajnos, ép

akkor csukták be az iskolákat, úgy hogy a „rekvíráció” t, mint a fiúk nevezték ezt a razzit, nem folytathattuk. De ez a két nap ép elég adatot szolgáltatott. Szabadon kibritesem itt a papirkosár tartalmát. Benne volt: Nick Carter regényének majdnem minden száma. A piros kilencs 6 példányban, A négus tőre 2 példányban, A primadonna merénylője 3 példányban, Fantomas, egy szeniális kalandor a XX. században 2 példányban, Hőféherke, Hamupipőke, Tündér Ilona és Argyirus királyfi és más általa nabb fizetek. Seibéria diómbányájában vagy elevenen eltemetve 3 példányban, Robinson Crusoe viszontagságai, a Fidibusznak 3 száma, Ubrik Borbála, melynek egyik fejezetének ez a címe: Hogyan becsületeltette meg U. B. t gyóntató atyja. A büvészművész vagy a nagy ezermester, Bartholo lovag megkínzása vagy a tüzes korona. A mi Urunk Jézus Krisztus vándorlásának története, Rinaldo Rinaldini, a rablóvesztrak királyának vakmerő kalandjai és borsalmas vége. — Ime két nap terméske. Tehát ez a mi szegény ifjuságunk szellemi tápláléka. Nemrégiben aztán egy IV-es elemi leányiskolai hitoktató adott át nekem egy füzetet, melyet ő a IV-ik elemiben szedett el s mely ott kézzel-kézre járt. Címe: Pikáns fürdői jelenetek, Pikáns Könyvtár 56 ik szám. Nem resteltem elolvasni. Első laptól az utolsóig csak úgy folytogott benne a paráznlakodás.”

Már most tessék ezeknek prédikálni. Beszéljen nekik a pap Bethlehemről, az orvos a jövő némaszedékről, a jogász a haza jogrendjéről, a tanító a hazafias kötelességekről, a Tiszántul a tiszta, becsületes élet szépségéről.

De mégis beszélünk és tennünk kell, kiirhatatlan optimizmussal, törhetetlen reményvel, rendíthetetlen bizalommal kell munkálkodnunk a szebb, tisztább és boldogabb jövő Magyarországot.

Munkára kell szorítani az ifjuságot. Falánkint eszavagnak a ligetben, a színház körül nappal is és a Sas passeréjében, amely valóra fogó esirkefogó kelepce lehetne, ha a rendőrség követné Dajka Endre dr. rendőrkapitányának fűvös példáját, amely sok száz szűlést indult gyermeket mentett meg a munkának. Most már szökődnék haza, ki Grából, ki Lalbaehből és tolvajok, gazok, betörők társaságában hasálnak a fűvön, lesik a színházi díszletpróbákat a zsebmeteszőgyakorlatokat folytatnak a Sas alatt. Minden elítelt vagy eljárás alatt levő fiatalok e három helyen pontosan fel lehet találni — cigarettázva és pénzt dobálva. Ha a rendőrséget nem emésztene lázas váleág, ráérne talán erre is, ha lenne hozzá szociális érzéke. Eleméry Ferenc idejében nem volt baj velük.

De talán felun sincs jobban. Levelt kaptunk Szalacsról, hogy a járásban a gyerekek iskola nélkül nőnek fel, nincs tanító, nincs fegyelem, csak káromkodnak, verekednek. Csak Szalacson gondoskodott a plébános tanítóról, t. i. ő maga vállalta el majdnem 2000 gyermek tanítását; elvállalta, de ez neki sok, emberfeletti munkát szerzett. A község ezért kért a tanító felmentését. Ez ügy jelenleg illetékes helyen van elintézés alatt.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke. Ára 1.20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.**

Parcellázzuk a városligetet.

Ahogy az élelmezési nehézségek mindjebb előállanak, hatóság és egyesek igyekeznek mindent elkövetni az élelmezési cikkek minél bővebb előteremtésére.

A háború második esztendője óta olvassuk, hogy még Angliában is a parkokat, kerteket virágok és dísnövények helyett konyhakerti növényekkel, veteményekkel ültették be. Legintenzívebben látjuk ezt a törekvést megnyilatkozni Németországban, ahol még az ablakokba is hagynát, reketit ültetnek.

Nálunk is megjelentek a felhívások, hogy mindenki hassadjon fel minden üres területet s vessen be. A városliget környékén lakók, akik között nem egy köztisztviselő van, mozgalmat indítottak, hogy a városligetet a város parcellákba kímélve adja nekik bérebe.

Az egész területet, az utak kivételével, megmunkálnák, bevetnék s gondoznák, hogy a termelt konyhakerti növényeket családjaik élelmezésére felhasználhassák s ezzel megélhetésüket megkönnyítsék.

A háború kezdete óta az egész terület ugye sem részeseül rendszeres kertészeti gondozásban s csak fű és burján terem a nagy területen.

Mint halljuk, a területet mielőbb termékeny földdel feltölteti a Máv, mert a kuthás vízvezeték felett levő dombokat, a vízvezeték megvédése miatt, szét kell hordatnia.

Ha a háborúnak vége lesz, elkövetkezik annak is az ideje, hogy a városligetet az eddigi elhanyagolt állapotából kiemelje a város s az egészséges levegőjű, hogy és víz között fekvő terület mint igazi liget szolgálja a közegészségügyet. Addig pedig mint termő terület szolgálja a közérdeket.

A hadsegélyző ügyosztály alkalmazottainak megjutalmazása

A városi tanács határozata.

Az államsegélyezők nyilvántartása és kiadása állandóan óriási munkát ad a városi háznak. Az államsegélyezés szerény keretekben indult meg, néhány száz segélyezett nyilvántartásával, amely azonban a folyamatos behívásokkal lavinamódra szaporodott, úgy, hogy ma már 10000 nál több államsegélyezett tartanak nyilván, Juricskay Barna tanácsos vezetésével és felügyelete alatt.

A munka ilyen óriási megszorodása folytán már korábban felmerült az a terv, hogy a hadsegélyző hivatal személyzetét a város, az óriási munkáért jutalomban részesítse.

A dolgot nem régen a városi tanács is tárgyalta a Eleméry Ferenc tanácsos bizottság, hogy a jutalmazás kérdésében véleményét mondjon.

Mint halljuk, a vélemény odaalakult, hogy a hadsegélyző ügyosztály személyzete nem rendszeres városi tisztviselők és alkalmazottak, hanem csak a hadsegélyezési ügyek vezetésére vétettek fel s csak kötelességüket teljesítik a munkák végzésével; amikor rendkívül munkát végeznek, pl.

pénzhiányosoknál stb. a tulajdonosoktól külön díjakat kapnak.

Vannak egyesek, akik igazán tulmunkát végeznek, sőt még az ebédjüket is oda vitelik.

A tanács az egész ügyosztály vezetőjét és a munkásokat ellenőrzéjébe: Juricskay Barna tanácsost, továbbá a rendkívüli nehéz és felelősséggel járó munkát végző buzdó három alkalmazottat: Tóth Lászlót, Várady Józsefet és Salgó Zelmát tartja megjutalmazandóknak. Ezek fejtették ki a háború egész tartama alatt igen terhes és eredményes munkát s a tanács szerint rászolgáltak a jutalomra.

Mivel a jutalmazás a városi pénztárt terheli, Szűcs Géza városi főszámvivőtől kérte a tanács javaslatot a jutalmazás mérvére vonatkozólag.

RAPPORT.

Délután mind ott voltak a városház folyosóján, akiket a városi lisztes boltokban élelmiszer és húszüzletekben alkalmazott a Közélelmezési Hivatal. A szőkák és a barnák, a kis és nagykalaposok, a betétes cipűjűek és a félcipűsek, a hosszuköpenyesek és a kiskabátosok, karsuk és kövérük, alacsonyok és felcörekedettek. Várták Lukács Ödön főjegyzőt, legfőbb princípálisukat, aki pontosan meg is érkezett. A kisasszonyok utat nyitottak s némán átengedték a fáradhatatlan főtisztviselőt, közlelmezésük megteremtőjét maguk között.

Lukács Ödön hirtelen visszafordult s így szólt megütözve:

— Jó rapot! Különös, hogy senki se köszön. Nem lehet panaszkodni, hogy nagyon műveltek volnának.

Ezzel bement. Pár pillanat múlva megjelent Váradi Lajos, a K. H. vezetője s kijelentette:

— A főjegyző ur nem kívánja önöket látni, sem beszélni önökkel. Hanem fáradjanak le hozzám.

Ez volt a második fejmosás ebben a közlelmezési szazonban. Váradi igazgató előterjesztette megindokolt beszédében, hogy a közlelmezési kisasszonyok közül sokan a következő bűnlajstromban bűnösök:

1. nem törődnek a közönséggel;
2. gorombák;
3. Az üzletekben hanyagok, munkaidő alatt újságot olvasnak, regényt faldnak, esznek, eszelegnek s a közönségre nem is hederítenek;
4. ha dolgoznak, lassan teszik ezt, ezért sok a panasz ellenük. *Egyetlen üzlet sincs*, amelyre a közönség azt mondta volna, hogy dieseretroméllóan szolgálják ki a közönséget vagy nyilatkozat érkezett volna hozzá, hogy kivétel nélkül mindnyájan kifogástalanok.

Ezért figyelmébe ajánlja a kisasszonyoknak, hogy ha ezentul valaki ellen alapos panasz merül fel, ez elbocsátással végződik. Ezzel az aktussal végződik a rapport.

Helyes és kár, hogy nem korábban történt ez a fejmosás, de így is jó. Azonban, ha van is kifogás, van elismerés is. A közönség a városi élelmiszer-üzlet vezetőjét, Szabadoszt fáradhatatlan munkásságáért, a Fröhlich féle üzlet alkalmazottait jóindulata-

tukért igen szívesen emlegeti s más üzletekben is vannak derék, jó alkalmazottak. Hanem a jórésze, az csakugyan nem oda való.

A siketnéma mágneselőváj.

Még a múlt évben történt, hogy Bara Tivadár siketnéma csavargó az Ósei pusztán ellopta a Doszu Miklós birtokán levő mágneset, amely egy áramfejlesztő gépbe volt felszerelve. A gépet szivattyuzásra használták s épen akkor tűnt el a mágnes, mikor a legnagyobb szükség lett volna a szivattyuzó készülékre.

A rendőrségnek sikerült elfoyni a tettest, Bara Tivadart, aki siketnéma, alamuszi kinézésű fiatslamber, de anélkül ravaszabb betörő, nem egyszer volt már büntetve, a háztetőkön úgy kuszik, mint a macska.

Az 1500 korona értékű mágnes ellopása miatt tegnap került a törvényszék büntető tanácsa elé, amelyen Seress Barna törvényszéki bíró elnökölt.

A siketnéma vádlottat Kemény L. Ignác rendőrkapitány, hites tolmács közvetítésével hallgatták ki.

Rendkívül érdekes volt a diskurzus, amely Kemény kapitány és Bara Tivadár között lefolyt. A sokoldalú rendőrkapitány kitűnően érti a némák beszédét s folyékonyan beszél velük, ami nem könnyű dolog, mivel a kézzel beszélés rendkívül komplikált dolog.

Ítéletre nem került sor, mivel a tárgyalást bizonyítás kiegészítése végett elnapolták.

Izgatás.

Argyilán Miklós 22 éves oláh vasuti munkás Ópáloson az állomás előtt ült egy nagyobb munkássoprtban múlt év szeptember 29-én s az oláh belérés előtt menekülő vonata ott robogott el előttük. A menekülők látására így kiáltott fel Argyilán Miklós:

— Futnak már a magyarok. Bár csak reggeire itt lennének már a oláhok!

Az aradi kir. törvényszék két havi fogságra ítélte el ezért Argyilán Miklóst izgatás vétségé miatt a 92. §. alkalmazásával s ezt is kitöltöttnak vette a kiállott vizsgálati fogsággal.

Felelőbizás folytán a kir. ítélőtáblának Harmathy Károly kuriai bíró elnöksége alatt ítélkező tanácsa (előadó: Hubay Lajos, szavazóbíró: Gálbory József) tegnap tárgyalta ezt az ügyet. Baróthy Pál kir. főügyészahelyettes fenntartotta a felelőbizást a büntetés súlyosbításá végett. A vádlott egy nagy nemzeti szerencsétlenség láttára fakadt esekre az izgató kifejezésekre, ami a vádlott alacsony lelkületét jellemzi. Polgártársai szerencsétlensége felett nem szánalmat érzett, hanem kárörömet.

Dr. Zigre Aurél védő a 92. §. alkalmazását kérte, mert nyomtatékos enyhítő körülmények forogtak fenn: a vádlott fiatal kora és hogy izgatás miatt büntetve még nem volt. Az inkriminált kifejezéseket 8-10 tagból álló munkássoprtban ülve társalgás közben mondotta, káröröm nem volt a szavaiban.

A kir. ítélőtábla meghozta ítéletét,

mellyel megemlíti a törvényszék ítéletét, nem alkalmazza a 92. §-t, a vádlottat igazság büntetésében mondja ki bűnösnek a 7 hónapi börtönrre ítélte. A vizsgálati fogsággal két hónapot kitöltöttnek beszámított. Súlyosító körülménynek vette a kir. tábla, hogy a vádlott akkor mondotta az igazgató szavakat, mikor a menekülők sorsa csak a legnagyobb sajnálkozást kellett volna, hogy kiváltsa a vádlottból.

A vádhatóság képviselője megnyugodott az ítéletben, a védő felelősséget a 92. §. nem alkalmazása miatt.

Táviratok a hadifoglyoknak.

A hadifoglyoknak szóló táviratok csak személyes és családi vonatkozású tárgyról szólhatnak és azokat mindig francia, angol vagy német nyelven kell megírni. Az Oroszországba szóló táviratok magyar nyelven is megengedettek.

A táviratok címében a címzett neve elé „prisonnier guerné“ vagy „Kriegsgefangene“ jelzést kell írni. A címben a postai küldeményekre vonatkozó szabályoktól eltérőleg a címzett volt katonai beosztására vonatkozó adatokat (ezred, század stb.) felvenni nem kell, hiszen ezek az adatok hasonló nevű egyének megkülönböztetésére nem szükségesek.

Oroszországba és Oroszországba szóló táviratoknál feladó a válaszcímét is fizetheti, Oroszországba szóló táviratoknál azonban a sürgős közlést (dringend) is kérheti.

A táviratok szédija Oroszországba 64, Oroszországba 23 fillér.

HIREK

Visszaélések az élelmiszerekkel.

Utóbbi időben arról beszéltek meg, hogy igen sokan tesznek feljelentést kenyérléte és egyéb élelmiszer utalványok előléte, elvesztése miatt, csupán azért, hogy a feljelentésről nyerszerű rendőrségi igazolvány alapján részint érzékedés, részint nagyobb élelmiszer adagok beszerezhetése céljából újabb élelmiszer utalványt nyerhessenek.

Visszaélések megakadályozása céljából mai naptól kezdődőleg a rendőrségi igazolványt csak a bírói vagy közigazgatási eljárás befejezése után adjuk ki.

Amidőn ezen körülményt közhírré tesszük, arra is felhívjuk a közönséget, hogy a kenyérléte és élelmiszer utalványokra gondosan vigyázzanak, mert a fentebb említett okok miatt a tényleg károsultak is igen sok utánjárás és igazolás után nyerhetek újabb utalványokat.

Nagyvárad, 1917 március 27.

János Gyula
rendőrfőkapitány h.

* **A polgármester a fővárosban.** Rinter Károly polgármester, Rimánóczy Béla villamos igazgató kíséretében tegnap délelőtt Budapestre utazott. Mivel a többi városi ügyeken kívül főleg a szénellátás dolgában járnak el a Saénközpontban.

* **Tisza beteg.** Budapesti tudósítónk telefonozza, hogy Tisza miniszterelnök tegnap óta gyöngékedik, hőemelkedése van. Agyban kell maradnia orvosai rendelkezésére.

* **A püspöki konferencia.** A Magyar Kurir jelenti, hogy a szentpüspöki tanácskozásokat előkészítő bizottság ma Csernoch János de hercegprímás elnöklésével ülést tartott. Ezután Szerecsányi Lajos de egy érsek elnöklésével az egy érsekséghez tartozó suffragáns püspökök tanácskoztak.

* **Czernin Berlinben.** Czernin Ottokár gróf külügyminiszter, mint budapesti tudósítónk jelenti, ma tovább folytatta tanácskozásait Bethmann-Holweg birodalmi kancellárral.

* **A papi nyugdíj ügye.** Gróf Batthyány Vilmos nyitrai püspök, egyházmegyeje fiatalabb papjait beíratta a Magyarországi Munkások Nyugdíj és Rólkant egyesületébe és az évi tagdíjnak biztosítása végett 30 ezer korona alapítványt tett. A nagyiskola főpáncsot ezt a jótékonyaságot most azzal egészítette ki, hogy a nyíregyházi megyei papi nyugdíjsegély-alap javára a székesfehérvári alaptörvényű száz ezer korona tette is. Az alap közgyűlése legközelebb az alapítványi tőke kamatainak megfelelőleg fel fogja emelni a nyugdíjsegélyt. A kamatok szétosztását a székesfehérvári végzi.

* **Az erdélyi moratóriumot,** mint budapesti tudósítónk jelenti, június 3 ig meghosszabbította a kormány.

* **Agoston Péter és a szabadkőművesek.** A Világ szabadkőműves napilapban egy diezkeresztény támadta Agoston Péternek a lap munkatársának nevezetes könyvét. Agoston most nyilatkozik. „A felekezeti örökséget sohasem használta a radikális tábor“, írja Agoston, „s így nem szabad használnia akkor sem, mikor a zsidóságról van szó. Az ősek hibáért való érzékenységet is mindig érthetőnek tartottuk, amikor a történelmi osztályokról volt szó, s most érthetőnek tartjuk a bírálókat, hogy a nem történelmi rétegeknek hagyományait nemcsak hogy szabad, de meg is kell őrizniük.“ Aztán kijelenti, hogy kavassal éri meg intencióit. A Világ erre kijelenti, hogy a zsidókérdés létezését nem tagadja s vele szemben a kritika szabadságát vitatja. A zsidókérdésben azonban távol állásosítások, félre megjegyzések és pontatlan adatok találhatók Agostonnál.

* **A Kath Kör vetítő-estéje.** A Kath. Kör tegnap esti vetítő-estéjén dr. Némethy Gyula tb. kanonok, teológiai tanár tartott nagyszerű előadást Felső-Oroszország városairól. Remek vetített képekben mutatta be Felső-Oroszország városainak remek emlékeit, melyek az emberiség kulturájának legbelsőbb kincsei. A tudós előadó nagy szeretettel és művészi tudással beszélt Velencéről, ismertette a város nagy emlékeit, akik Velencét az egész műveltség világ leglátogatottabb helyévé teszik. A nagy hallgatóság nagy élvezettel hallgatta a kiválóan sikerült előadást: a végül lelkesen megtapsolta az előadót.

Lelkigyakorlat a munkás, gyári és családleányok részére.

Ugy a társadalomnak, mint az egyeseknek lelkiismeretbeli kötelessége a legnagyobb erkölcsi veszélyben élő társadalmi munkáscsoport tagjait védeni és minél alaposabb erkölcsi oltalmat és tartalmat nyújtani számukra. Több erkölcsi erőt, több lelkiismeretösséget kell bevinni a társadalom minden rétegébe, de különösen a munkában oly annyira bekötött és oly sok erkölcsi veszély között élő lányoknak, a munkás, gyári és családleányoknak lelki erőt kell adni és menteni meg. E magasabb célt akarják elérni a lelkigyakorlatok a munkás leányok részére a Szent László plébánia templomban folyó márc. 29, 30 és 31-én este egyenlő 8 óra-kor és április 1-én befejező közös szent áldozás. Kérjük a családokat gyárakat és egyéb intézményeket, hogy náluk szilveszterben lévő katolikus munkás, gyári és családleányokat küldjék el ezekre a lelkigyakorlatokra.

* **Károlyi a tartós békeközvetítőben.** Budapesti tudósítónk jelenti: Károlyi Mihály gróf képviselőt felettes katonai hatósága nyilatkozatra hívta fel, hogy a hági tartós békeközvetítőbe való beválasztása miben áll. Károlyi és pártja erre elhatározta, hogy a képviselő mentelmi jogának megsértését a parlamentben szóvá teszi.

* **Ének a hatósági zsirról** cím alatt megírtuk, hogy fekete, piszkos zsirt árultak ki a városi zsirüzlet. Ma megmagyarázták nekünk, hogy a zsir fekete színét nem az adja, mintha piszok kerülhetne a zsirba, hanem egyszerűen az időzi elő, hogy a forró zsirt tölgyfahordókba töltik. Az új tölgyfahordó csak a megfőtt, fekete sárvot fest a zsirra, mely a hordóval érintkezik. A tölgyfahordóknak ez a sajátosága az egészségére nem ártalmas, mert hiszen ez ugyanaz, ami a vörös borban is megvan. A tölgyfahordók sötét színnel vonják be a aort is, de ez a körülmény éppen nem teszi élvezhetetlenné a bort. Biztosítottak bennünket arról, hogy a zsirt a legtisztábban kezelik a zsirüzletben s mi garanciát létezik a zsirüzlet vezetőinek és ellenőrzőinek személyében, hogy a legnagyobb tisztaság van a kezelésben és a legszigorúbb ellenőrzés. Ezt az egész kellemtelenséget a károsító módortalanosága idézte elő, aki ahelyett, hogy a zsir visszahűlésékor megmagyarázta volna, hogy mitől származik a zsir sötét színe, jónak látta ezzel elgáztatni a vevőt: „Különb. nagyságát is őrzik, ha ilyen zsirt kapnak“. Végre nem is kell kimérni minden zsirt, hanem szappanba kell felhasználni az így elszinesedett zsirt, mely, ha az egész ségre nem is ártalmas, de mindenesetre nem étvágygerjesztő.

Ifj. Kazay Kálmán kitüntetés.

Ifj. Kazay Kálmán 4. honvédszolgálati hadnagy még nem volt 20 éves, amikor már a Signum Laudis, hadi kitüntetés katonai érdemkereszt és két legénységi kitüntetés díszítette a mellét. A hivatalos lap közlése szerint Ófelsége elrendelte, hogy ifj. Kazay Kálmán repülőosztághoz beosztott 4. honvédszolgálati hadnagynak a legfelsőbb elismerés utólag tudtul adassék. Ifj. Kazay Kálmán már többször megjárta a harcteret, amidőn a múlt év októberében repülőszolgálatra jelentkezett. Néhány napi kiképzés után a harcterre került a fiatal hadnagy, aki mint felderítő tiszt az orosz fronton megbecsülhetetlen szolgálatokat végzett.

* **18 halott, 10 sebesült.** A terdai földgáz robbanásnál, mint budapesti tudósítónk jelenti 18 a halott és 10 a sebesült.

A Magyarost tartjuk erősen.

Kelcsi harctér. Budapest, március 27. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadseregharcvonala. Nincs ujság.

József főherceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Az ellenség tegnap a Csobányos-völgytől délre tüzérségének erős támogatásával megtámadta a Magyaroson fekvő állásainkat, részben tüzünkkel, részben közelharcban visszavertük. A Sulta-völgytől délre ágyutüzünkben elfojtottunk egy orosz támadási kísérletet.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Brzezanytól délkeletre Olejovánál és Lucktól nyugatra az ellenség eredmény nélkül tört előre vonalunk ellen. Nagy veszteségeket szenvedett. Baranovici területén a Scarától nyugatra fekvő állásából kivetettük az ellenséget, mely alkalommal súlyos véres vesztesége mellett több mint 300 foglyot veszített.

Biaglioniál olaszokat fogtunk el

Olasz harctér. Budapest, március 27. (Hivatalos.) A görzi grófságban a 100. gyalogezred osztagai erős tüzérségi támogatás mellett Biaglioniól délkeletre benyomultak az ellenséges állásokba, 9 tisztet és 306 főnyi legénységet elfogtak, 1 gépfegyvert s 1 aknavetőt zsákmányoltak. Számos ellentámadással szemben helytálltak. A Plöcken-szoroban kiűztük az olaszokat a pénzügyőri őrhézből. Az épület, miután járőreink átkutatták és elhagyták, a levegőbe repült.

Délkeleti harctér. Budapest, március 27. (Hivatalos.) Albániában a helyzet változatlan. *Hófer.*

Ludendorff vezeti olasz offenzívánkat?

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az olasz kormány fél a magyar-osztrák offenzívától. Most már nem Hindenburgot tessék meg az offenzíva vezetőjének, hanem Ludendorffot.

Azsiában örülnek az orosz forradalomnak.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelenti a Reuter: Tszkendben 200.000 főnyi tömeg nemzeti viseletben örömmel rendezett a forradalom örömeire. A határon a kirgizek csatlakoztak hozzájuk s városaikat és falvaikat fellobogózták.

Uj offenzíva az oroszok ellen.

Budapest, március 27. (Saját tudósítónktól.) A Tijd szerint a németek új offenzívát terveznek az oroszok ellen.

* **Pályázat a jogakadémia közjogi és politikai tanszékére.** A hivatalos lapban a vallás és a közoktatásügyi miniszter pályázatot hirdet a nagyváradi kir. jogakadémián megüresedett közjogi politikai tanszékre. A pályázat határideje április 30-ika.

* **Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy a 4-ik honvédegyalozredbeli Demeter Lajos, dr. Lánosi János, Tarján Hugó és Feitz Péter főhadnagyoknak a legfelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék.

* **Az oroszországi hadifoglyok sorsa.** Budapestról jelentik: Ma kapunk először feleletet arra a gyötörő kérdésre, mely már az orosz forradalom első hírére szerte az országban sok szívet megrémegtetett: hogy a forradalom miképp befolyásolta az orosz fogságban levő magyarok sorsát. Koppenhágai jelentés szerint egy dán orvos, aki hadifogly ügyekben járt Oroszországban s ez úgy nyilatkozott, hogy Rodzianko dumaelnök kijelentése szerint az osztrák magyar hadifoglyok biztonságát a forradalom nem érintette.

* **A szociális miseziétársulat leányklubja** csütörtökön délután 5 órakor a Katolikus Körben érekorát tart. Az elnökség kéri a rendezőket, hogy a tagokat hívják meg.

* **Mikor követelte a nép a kulturát?** Népszövetségi oldalról kaptuk a következő sorokat: Egy színházi bérlő azt kérte a Tiszántúli hasábjait, hogy mikor követelte a nép a magasabb nivót a színházi előadásoknál? E kérdésre a Katolikus Népszövetség által rendezett nyilvános előadások adnak megfelelő feleletet. Ezekben az előadásokban a valódi kulturára szemjás közönség izlése nyilatkozik meg, a műsor választékos, magas nivóju, klasszikusok szerepelnek rajta s ezek az előadások mándig emelkedő tendenciát mutatnak. Ez a közönség már nem elégszik meg a látványokkal, a szedett vedett előadásokkal, ennek kultúra kell, valódi, tiszta, keresztény kultúra, igazi művészet, amelynek egy darabkája többet ér, mint a színház egész heti műsora. Ez a közönség a színházban is ugyanszint kívánja, amit előadásain megvalósít. Egy katolikus népszövetségi tag.

* **Ipolyi-Keller Gyula Nagyváradon marad.** Nemrégiben egy hír látott napvilágot, amely azzal foglalkozott, hogy Ipolyi-Keller Gyula, a nagyváradi miniszteri kirendeltség vezetője átveszi a földművelésügyi minisztériumban a IV-1. állatgyógyászati ügyosztály vezetését s eltávozik Nagyváradról, amelyhez annyi sikeres akciójának eredményei csatolják. Így a székely állatvadász, a méhészet felvilágosítója, a kisgazdák támogatója. Mint értesülünk, az ügyosztályt Ipolyi Keller Gyula átvette, azonban a kirendeltség vezetésétől, úgy látszik, saját kívánságára nem mentette fel, s annak vezetője marad továbbra is. Bihar-megye gazdaközönségének, közigazgatási intézményeinek, méhészeinek, háztartási egyesületeinek nevében írhatjuk, hogy ez a megoldás színterül örömmel tölti el mindenkit, mert a kiváló szakembert, a gazdasági érdekek busgó támogatóját s a társadalmi embert ha elveszítjük Nagyvárad, az veszteséget jelentene gazdasági és társadalmi életünkre.

* **A vitézségért.** Bartus Sándor 4-ik gyalogezredbeli népfelkelő őrmester a bronz vitézségi éremet kapta. — A király megengedte, hogy Horvath István 4-ik népfelkelő gyalogezredbeli törzsőrmester a porosz királyi harcos érdemrendet elfogadja és viselje.

* **A vetőmagkereskedések zárórája.** A miniszterium rendeletet bocsátott ki, melyben közli, hogy a vetőmagkereskedéssel és elárusítással foglalkozó vállalatok iradai és tüzei helyiségei május 1-étől nem esnek korlátozás alá a záróra szempontjából.

* **Adakozás.** A katonák husvétjára újabb adakozók: Balásházy Margit és Olga 16, Szatmáry Király Andorné 8, dr. Konrád Jenő 10, Molnár Imre 10, Miskolczy Ferencné 20, Miskolczy Barna és N. N. 80, Lábán Lajosné 10, Markovits Manó 10, Horváth Árpádné és N. N. 20 K, Gyertyánfy Lászlóné 16, Römker Karolyné 30 K, Jancsó Lajosné 10 K, Szeghy Jolán 5 K, Vannay é a csepatkórház elvezetője 9, dr. Harrachné gyűjtése 24, Wertheimstein Aranka 10, Winkler Jozefa 20 Korona. Mindenképpen adományokat hálással köszönjük s kérjük a közönség szives támogatását. A Vörös-Kereszt Jobbkez osztály vezetősége.

* **Halálozás.** Jzv. Schwartz Sándoré szül. Gróss Eulália, életének 79. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, szerdán, március hó 28-án délután 3 órakor megy végbe, a róm. katolikus egyház szertartása szerint a Pável utca 24. sz. házból; az engedélyes szentmise áldozat pedig március 29-én délután 9 órakor lesz a Szent László templomban.

* **Hadiárva felvétele.** Az Országos Gyermekvédő Liga nagyváradi Iparostanulók Otthonában felszabadulás következtében egy április 1-én megüresedett helyre felvételt nyerhet, hadiárva vagy fizetéses tanuló. Jelentkezni lehet Szatrovessky-utca 15 szám alatt a déli órákban 12-től 2 óráig. Az Otthon igazgatósága.

* **Gyönyörű díszes arc a nő leibesebb díszre.** Az első ráno a szép aszany első igazi bánata. Adjunk tehát neki módót, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apollo” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utí 7/E Rimandóczy-palota.

Valódi córna Granadinok, batistok és zefírek a legszébb színek és mintákban nagy választékban érkeztek a

Vászon üzletbe.

Beöthy Ödön-utca 1. szám.
Bejárat a kapu alatt.

Fekete batistok előnyös áron.

* **Aszódi Kossuth utcai üzletében:** 1 nagy üveg Oroszhal 90-100 drbig 12 kor, darabszáma 20 fillér. — 1 kiló csokoládé 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg finom kenyér 13 korona. Raktáron: rum, likörök, szilvórium, seprő és törköly, gyógyborok és asztali borok.

* **Renáta.** (A Vigadó mozgó új slágere) A szezon egyik legfigyelemreméltóbb művészeti eseményét jelenti a Vigadó mozgószínház mai bemutatása. „Renáta” című 3 felvonásos társadalmi dráma kerül ugyanis bemutatásra, a címszerepben Erna Moranával, az éppenséggel világhírű drámai művésznővel, akinek íródott ez a nagyszabású darab. A műsor mellett érdekesége egy exotikus felvétel: „Ünnepély Korfubán” címmel. Nagyszerű bohózat és zajos derűtséget fog kelteni az „Albert repül” című humorcska. — Ez a műsor szerdán és csütörtökön látható.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és sikkes mellfűzőt és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Kesztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

* **Előkelő nagyváradai részvénytársaság** kereskedelmét végzett liquidációt, vagy leányt keres gyorsköröknek kezdő fizetéssel. Írásbeli ajánlatok a Tiszántal kiadóhivatalának küldendők.

* **Potokai-utcai FŐKÖM** birtok az Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kisközség Farkas István Apolló drogeriájában Nagyváradon 1/2.

* **„Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőforrásra mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyszertanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13-02.

* **Kiadó Rimanóczy utca 11. sz.** házban bejárat az Ezredévi emléktér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki utca.

* **Irodaszolgá** megbízható felvételik Luczei odában Bémer tér 3.

* **Kiadó Rimanóczy-utca 13. számú** házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1 től. Értekezni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleki utca.

* **Szent László-tér 10 sz.** alatt levő házunkban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1 jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskovits r. t. irodájában.

* **Értesítés.** A Nagyvárad Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. hadiközlésben 5 1/2% os törlesztéses kötvényeket az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt ki szolgálatja.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

IRODALOM

Csárdáskirályné-album lesz a „Színházi Élet” Ince Sándor lapjának husvét száma. A gyönyörű kiállítás album közölti forja a „Csárdáskirályné” összes magyarországi szereplőinek fényképét, a kiváló operett teljes szövegét és ezenfelül Kálmán Imre 6 legszebb színeskérdőírást. A nagy érdeklődésre való tekintettel, címszerű lesz, ha a tözsdékben már most teznek előjegyzést a Színházi Életre.

SZÍNHÁZ

Heti műsori

Szerda: A fronton. Az igazi férfi. Hó lesz
Csütörtök: Drótosót.
Péntek: Gólem. (Bemutató előadás.)
Szombat délután: Dollárpapa.

A három egyfelvonásos. A pénztárnál tapasztalható volt jegykeresletből ítélve, a helyi szerzők három egyfelvonásosát ma este ismét szívesen látogat fog vonzani. A szereplők, akik mind a három darab bemutatására a legnagyobb ambícióval készültek, a legnagyobb szeretettel fogják sikerre vinni a ma esti harmadik előadást is.

A Drótosót. Szép sikerrel eleveníti fel a napokban a Szigligeti színház Lehár Ferenc egyik régebbi kedves operettjét, a Drótosót, amelyet a színházi közönség oly kedvesen fogadott, hogy az igazgatóság a hét csütörtökjére újból műsorra tűzte az operettet.

A Gólem. Sarányan folynak már a próbák a Szigligeti színház színpadán a legközelműbb szenzációs bemutatónál, a Gólemnél. A kitűnő operette Erdélyi Miklós igazgató rendezése és Kovács Mihály kar-mester betanításában kerül színpadra pénteken este a következő szereposztással: Gólem — Bihari Sándor, Mirjam — Kovács Mártha, a rabbi — Sik Rózsa, Mirjam vlogónya — Szigligeti Jenő, Josephim — Békési Lajos. Kitűnő szerepek vannak még az operettben Vigh Manóknak és Tompa Bélának.

Bérletszünet és jegyváltás a Gólemre. Kovács Albert pompás operettje, a Gólem pénteken, szombaton és vasárnap bérletszünetben kerül színpadra. Mindhárom előadásra a jegyek már csütörtöktől kezdve válthatók a színházi pénztárnál.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Szerdán
Renáta
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker, hétköznap 5 óraker kezdődnek.

URANIA
mozgó-
színház

Szerdán
Az igazi szerelem
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker, hétköznap 5 óraker kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Szerdán
Joghy háza
dráma 6 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker, hétköznap 5 óraker kezdődnek.

NYILTÉR.

Olcso Heti árjegyzék: árak.

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—30
Likörpohár csiszolt üvegből	—30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	—40
Teásészke fehér finom porcellán	—90
Moccsészke színes finom porcellán	—80
Majolika gyümölcs tányér színezve	—60
Kávészcupor színes finom porcellán	—60
Gyermekscupor színes finom porcellán	—40
Színes festett vizespohár aranyozással	—80
Gyermek fülespohár csiszolt	—30
Evőkanál jó erő fémből	—60
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2—
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2—
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2—
Fűszer tartó finom majolika színezve	2—
Virág üvegváza színes díszítéssel	2—
Virág üvegváza színes aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	1—
Virág üvegváza színes üvegből	1—
Virágváza porcellán színes Roccoco	1—
Látképes emlék kávésbögére	150
Látképes emlék gyermekbögére	150
Szentképes aranyozott kávésbögére	150
Szentelt víztartó színes porcellánból	1—
Szentelt víztartó aranyozással	150
Szentelt víztartó színes duseranyozással	2—
Szentelt víztartó finom aranyozással	3—
Kávédaráló amerikai patent	7—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	4—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	8—
Porcellán francia kivitelű nyeles lábos	2—
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4—
Vizeskészlet színes festett aranyozással	4—
Boroskészlet színes festett aranyozással	4—
Söröskészlet színes festett aranyozással	4—
Liköröskészlet színes festett aranyozással	4—
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2—
China ezüst vajtartó finom kivitelben	5—
China ezüst gyümölcskosár finom kivitel	5—
China ezüst gyümölcs állvány színes	10—
Teáskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Kávészakészlet színes roccoco aranyozással	12—
Feketéskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12—
Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással	36—

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER-ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

A nagyszalontsi járás főszolgabírójától.

856—1917 szám.

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó Nagyszalonta megye közönségnél megüresedett I ső és II ik segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az I ső segédjegyző javadalma: a községtől élvezett 1300 K készpénzfizetés becsapításával az 1913 évi LX. t. c. ben megállapított 1400 K törzsfizetés és a törvényeszerű ötdéves korpótlékokkal és 300 K lakpénz.

A II ik segédjegyző javadalma: a községtől élvezett 1200 K készpénzfizetés becsapításával az 1913 évi LX. t. c. ben megállapított 1400 K törzsfizetés a törvényeszerű ötdéves korpótlékokkal és 300 K lakpénz.

Az I ső segédjegyző az adóügyi jegyző mellé rendszeresített és végzi — fegyelmi és büntetőjogi felelősség mellett, mindazon teendőket, melyeket adóügyekben az adóügyi és a bírósági ügyekben a III ad jegyző hszáútal.

A II ik segédjegyző a főjegyző mellé rendszeresített és végzi mindazon teendőket, melyeket a főjegyző hszáútal.

Felhívom pályázati szándékozokat, hogy az 1883. évi L. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 6. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi ápril. hó 13. napjának déli 12 órájáig annyival is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást mindkét segédjegyzői állásra Nagyszalonta közönségénél f. évi ápril. hó 14. napján dé. 10 órakor ejtem meg.

Nagyszalonta. 1917 március hó 20-án.

Csanády Jenő
főszolgabíró.

**Az Érzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban egy és két szobás
lakások mellék-
helyiségekkel május hó
1-re kiadók.**

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakóházmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzészalon

Nagyvárad,

Park-szállás

Nagy Sándor-u. 1.

tel. 53.

Fűzőket a legelő dívat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és braktókban nagy
választék. Fűzőket választás vágott vi-
dókra is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szilgosi
színház művészainak egyedüli szállítója.

Telefon: 11—53.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT, LINOLEUM

Nagyvárad, Rákóczi út 5. Telefon 4—63.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő gyári árakon:

Negyűg: 25—28, 29—35, 36—39, 40—46.

Borju bőr 14.40, 16.90, 19.40, 23.80.

Ia Hasított bőr 16.90, 20.—, 21.90, 27.50.

Lóbcx 18.20, 21.90, 24.40, 29.40.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmen-
helyek, menel állítók orok és viszont el. dők enged-
ményben részesülnek.

Kávéház megnyitás!

Alulírott, mint a Püspök-fürdő
éveken át volt bérlője, a nagy-
közönség szíves tudomására ho-
zom, hogy a Körös-u. 1 sz. a. levő

Korzó-kávéházat

megvettem és azt teljesen átalakítva és
újronnan felszerelve megnyitottam.

Állandóan a legkiválóbb kávéházi
italok és hideg ételek lesznek olcsó
:: árakon kiszolgálva ::

Figyelmes és előzékeny kiszolgálás!

Naponta a tud. p. st. ifj. Horváth János
előrangú zenekara játszik.

A nagyközönség szíves támogatását kéri

Özv. Dancs Istvánné
kávés.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000,000 korona.

Elfogad takarékbetéte-
ket könyvecskékre és
folyószámlára s azt elő-
nyösen kamatoztatja.
Leszámitol váltókat.
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálog-
kölcsonöket törleszté-
sekre. Előleget ad érték-
papirokra.

Új könyvkötészet.

Van szerencsém a n. é. közönség
beesés tudomására hozni, hogy a
Rákóczi-ut 20. sz. alatt, a volt
Bihar-nyomda r. t. házában egy a
mai kornak teljesen megfelelő

könyvkötészetet

rendeztem be, ahol minden e
szakmába vágó munkálatokat
jutányos árban készítek

Bátorkodom hivatkozni negyed
évszázadon keresztül előbb a
Lévai cégnél utóbb a Bihar-
nyomdánál mint munkavezető
eltöltött időmre és kérem azt
a sokoldalulag megnyilatkozott
bizalmat továbbra is szemé-
lyemnek átruházni.

Tisztelettel

Orenics Alajos.

!! Telefonszám 94. !!

Tanuló felvétetik.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
gyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi
palota. Telefon 10—13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve,
kivonatva házhoz szállítatnak.